СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 150. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 2-го серпня 1946. No. 150. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, August 2, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

БИЛ ПРО КІНЦЕВУ ВІДПРАВУ ДЛЯ ВОЯКІВ ПРИНЯТИЙ КОНҐРЕСОМ

Після вирівнання різниць між обома палатами конґресу в справі виплати кінцевої відправи для вояків, законопроект ухвалено в повнім конґресі і тепер він предложений президентові до підпису. Законопроект признає платню готівкою до висоти по 50 долярів для таких вояків, що покінчили військову службу. Це лише нагорода за невикористані відпустки. Решту „відправи", пересічно до висоти 166 долярів, мають вояки дістати бондами, які є платні впродовж пяти літ і за які федеральний скарб платить по 2½%. Спір між палатою репрезентантів і сенатом ішов за те, чи виплачувати відправу готівкою, чи бондами. Президент Труман домагався відложення виплати в якійсь формі тому, щоб недопустити до інфляції, колиб так нагло прийшлося федеральному скарбови виплатити близько три біліони долярів воякам. Тому панує переконання, що тепер президент підпише бил і він стане законом.

БЮРО ІНВЕСТИҐАЦІЇ ПРОСЛІДЖУЄ ДІЯЛЬНІСТЬ КЛЕНУ.

Федеральне Бюро Інвестиґацій прослідкує діяльність Ку-Клакс-Клена у сімох стейтах, щоб провірити, чи ця організація не ломить федеральних законів. Цими стейтами є: Ню Йорк, Мишиґен, Тенесі, Флорида, Каліфорнія, Мисисипі й Джорджія. Федеральні закони, які моглиб бути нарушені Кленом, це закони про громадянську свободу. Ці провірки стоять у звязку з лінчом, виконаним на чотирьох ніґрах у стейті Джорджія.

Для підтримки федеральної влади, яка прослідкує лінчування в Джорджії, ветеранські й громадянські орґанізації околиці Ню Йорку скликали в середу віче під відкритим небом у Ню Йорку, в якому взяли участь 2,000 людей. Віче винесло резолюцію з домаганням до федерального уряду, щоб він докладніше чував над збереженням законів про особисту свободу громадян. Краєва Морська Унія ухвалила дати 5,000 долярів нагороди за приловлення спричинників лінчу чотирьох ніґрів у Джорджії.

ГОРИТЬ КОРАБЕЛЬ БІЛЯ БЕРЕГІВ БРАЗИЛІЇ.

З Ріо де Жанейро звідомляють, що недалеко берегів Бразилії зачав горіти бразилійський корабель Дюк де Каксіяс, на якім було 1,500 подорожних. Паніка повстала головно між пасажирами першої кляси і серед неї згинули 10—20 людей. Сусідні кораблі поспішили на ратунок і перевозять подорожних на берег. Ті, що вирятувалися, оповідають про жахливі сцени серед паніки.

ФОРД ПРО РОЛЮ РОБІТНИКІВ У ПРОДУКЦІЇ.

Волтер П. Рутер, предсідник Юнії Автомобілевих Робітників у Дітройті, вислав запрошення до дирекції Форд Мотор Компані, щоб вона прислала свого представника на наради на день 2 серпня в справі збільшення продукції авт. На це відповів Генрі Форд II, внук основника фабрики, що юнія повинна постаратися про покінчення страйку робітників в поодиноких відділах його підприємства, де виробляються складові частини. Форд заявив, що недостача частин до виробу авт мусить довести до замкнення цілого підприємства. Відділи Фордового підприємства, в яких виробляються частини, порозкидані по різних стейтах, як Ню Йорк, Мишиґен, Огайо і ін.

ПРОФЕСОР ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД БЕЗПОЩАДНОЮ БОРОТЬБОЮ МІЖ КАПІТАЛОМ І ПРАЦЕЮ.

Проф. Е. Вайт Бакі, директор Центру Робітників і Управителів в університеті Єйл, оприлюднив свої погляди на ролю обох чинників у продукції. Він прийшов до висновку, що збереження демократії в Злучених Державах залежить від наладнання відносин між робітниками і підприємцями, або, як це звичайно говориться, між працею й капіталом. Він каже, що оба чинники мусять боротися за „взаємне існування, а не за окреме існування". Коли вони будуть продовжувати фанатичну боротьбу за панування одних над другими, тоді така боротьба доведе до занепаду демократії..

ШУКАЮТЬ ЗА ПРОПАЩОЮ РІКОЮ.

В околиці Орлінс, у стейті Індіяна, шукають за пропащою рікою, яка пливе попід землею великим тунелем довжини 90 миль і причинює великі шкоди містечку. Коли впаде дощ, вода з ріки, яка пливе там попід землею, починає булькотіти і заливає пивниці домів, а це знову спричинює недуги. Геольоґи дослідили, що Пропавша Ріка (Лост Ривер) випливає з джерел в повіті Вашинґтон, пливе там на поверхні 30 миль, а опісля западається під землю і творить там підземні печери, подібні до печер Мамот Кейв у стейті Кентокі.

Президент відкликав послів з палестинського комітету

З Білого Дому звідомляють, що президент Труман закликав домів свій кабінетний комітет, який він вислав до Лондону на переговори з британським урядом в справі наладнання відносин у Палестині. Тому, що положення в Палестині останніми днями стало дуже складне, президент хоче передискутувати це положення, щоб виробити собі ясне поняття про останній розвиток палестинської справи. У склад цього комітету входять: амбасадор Генрі Ґрейді, Ґ. Ґ. Дор і Герберт Ґастон. Вони є високими урядовцями — один в департаменті стейту, другий в деп. війни, третій в деп. скарбу.

РЕЗИҐНАЦІЯ АМБАСАДОРА КІРКА ПРИНЯТА ПРЕЗИДЕНТОМ.

Александер С. Кірк, амбасадор до Італії, зрезиґнував із свого становища перед кількома тижнями, одначе щойно тепер президент приняв його резиґнацію і висловив признання за його важку працю на цьому становищі. На його місце назначений асистент секретаря стейту Джеймс С. Дон, який виїхав в делеґації на конференцію до Парижа. — Водночас із приняттям резиґнації Кірка оповіщено в Білім Домі, що президент назначив Джана Дж. Ерґарда з Ню Йорку послом до Австрії. Це буде перший американський посол до повоєнної Австрії. Він перебував уже цілий рік у Відні як американський представник перед австрійським урядом без ближче означеного титулу. У Вашинґтоні перебуває д-р Людвик Кляйнвехтер, як представник Австрії.

ВИТАЮТЬ ЗАЯВУ МОЛОТОВА ПРО СВОБОДУ ІНФОРМАЦІЇ.

Вилбур Форест, предсідник Американського Товариства Редакторів Ґазет і співредактор ґазети Ню Йорк Геральд Трибюн оприлюднив заяву радости з приводу цього, що советський міністер закордонних відносин на Мировій Конференції в Парижі виявив свою згоду на допущення пресових кореспондентів на наради конференції. Форест каже, що це є поважний осяг американської кампанії за свободу інформацій.

Виступ Молотова на мировій конференції в Париж

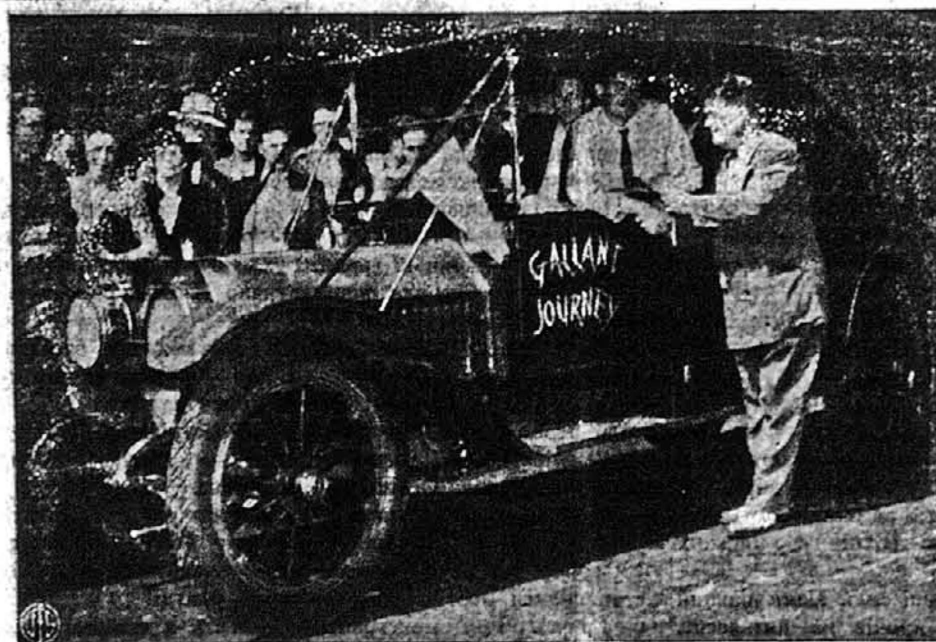
На пленарній сесії Мирової Конференції в Парижі дня 31. липня виступив з промовою голова советської делеґації, міністер закордонних справ Вячеслав М. Молотов. Він насамперед обстоював пропозиції, щоби справи вирішувати більшістю двох третіх голосів, заявляючи, що „колиб всі рішення мали бути прийняті тільки звичайною більшістю голосів, то Советський Союз цілком певно завжди був би в меншості". На засіданні Комісії Правил він теж заявив, що звичайна більшість голосів далаб англьо-саксонам перевагу та наставилаб Західну Европу проти Східньої. Зміст промови Молотова на пленарній сесії такий: Советський Союз взиває допомогти йому встановити тривкий мир і зі свого боку піддержує всі країни в їх домаганнях покарати воєнних злочинців. Молотов вважає народи держав-агресорів відповідальними за злочини їх провідників. Советський Союз рішучо противиться намаганням встрявати в економічне життя колишніх сателітів Німеччини (Молотов мав тут на думці намагання західних союзників, головно справу інтернаціоналізації Дунаю) .Багато місця Молотов віддав справі боротьби проти залишків фашизму і „реакції", покликуючись при цьому на постанови конференції в Ялті. У звязку з цим він теж взивав до „допомоги" еспанському народові „визволитися" від режіму ґен. Франка, який теж загрожує світовому мирові. Молотов нарікав на впливи „реакційних елементів", перейнятих „абсурдними пересудами проти Советського Союзу". Він пообіцяв вислухати з увагою теж голоси переможених держав. А все це, по його думці, дає підставу сподіватись, що конференція матиме успіх в інтересі усіх миролюбних народів. На промову Молотова відповідав австралійський представник, міністер Герберт Іват, який від першого дня конференції став речником малих держав. Він насамперед домагався від великих держав, щоби вони респектували Атлантійський Чартер і Чартер Обєднаних Держав, які, по його думці, досі в практиці іґнорується. Кореспонденти з Парижа подають, що Молотов і д-р Іват майже тими самими словами заступали і обороняли дві цілком протилежні справи, зглядно ту саму справу, але в цілком іншому розумінні, як напр. господарське невтрявання, мир, демократія і т. д. Крім Молотова та Івата говорив теж представник Бразилії.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ПІД ПАПЕРОВИМ ОБСТРІЛОМ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

У відповідь на заяви ґенерального директора УНРРА Ля Ґвардії на конференції журналістів у Відні, в якій він м. і. домагався відкликання окупаційних армій з Австрії та права свободи рухів для спостерігачів УНРРА, з гострою атакою проти нього виступила видавана Червоною Армією ґазета „Естеррайхіше Цайтунг". Ґазета вважає, що заяви Ля Ґвардії були пороблені в „безвідповідальний спосіб" та є обидні для Советського Союзу. Виступ Ля Ґвардії „Естеррайхіше Цайтунг" вважає „нестерпним навіть для приватної людини".

ЧЕРГОВА СЕСІЯ УНРРА ВІДБУДЕТЬСЯ В ЖЕНЕВІ.

З головної квартири УНРРА офіціяльно повідомляють, що пята сесія Ради УНРРА відбудеться — згідно з повідомленням головного директора — в Женеві, Швайцарія, та почнеться 5. серпня. Женеву вибрано на запрошення швайцарського уряду та Обєднаних Держав, які зі свого боку пообіцяли відповідні удогіднення.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЇХАЛИ ТАКИМ ВОЗОМ?—Чи моглиб ви догадатися, що це локомобил, виробу з 1911? Діючий посадник Бостону Джан В. Келі, який стоїть направо, прощає двох студентів з Гарвардського університету, а ними є: Роберт В. Меріям з Еджвуд, Р. Ай. (той, що наліво) і джан Г. Бейкен з Велеслі, Масс. Вони виїздять зперед міського будинку. Це авто має бути в фільмі, яку виробляє підприємство Коломбія.

МАЛІ ДЕРЖАВИ В ОБОРОНІ СВОЇХ ПРАВ

Три міністри закордонних справ великих потуг висловили в Парижі менш-більше ту саму думку, щодо способу вирішування поодиноких справ. Найбільше здивовання викликав виступ американського секретара стейту Джеймса Бирнса. В Парижі уважають, що Бирнс дасть ще додаткові вияснення, а докищо є три інтерпретації його думки: 1. Більшістю двох третіх голосів малиб вирішуватися тільки справи процедури (поступовання). 2. Американський представник вважає, що більшістю двох третіх голосів малиб вирішуватися тільки всі проблеми, які відносяться до проєктів. 3. Спірні основні пропозиції малиб вирішувати Рада міністрів чотирьох потуг. Строгого придержування правила більшости двох третіх голосів в усіх справах домагався тільки советський представник — Молотов та югославський — Мойше Пяде. Проти цих домагань з цілою рішучістю виступили австралійський представник д-р Іват та голандський міністер закордонних справ, барон Карель ван Боевцелаер. Він заявив, що такі домагання процедури з боку великих держав нарушують прінціпи суверенности малих і середньо великих держав.

ПАПА ДОМАГАЄТЬСЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ ДЛЯ ІТАЛІЇ.

З нагоди прийняття у Ватикані тимчасового президента Італійської Республіки, Енріко де Ніколя, папа Пій XII. виголосив промову, в якій найгострішими, як для нього, словами домагався „тривкого і справедливого мира" для Італії. Він критикував дотеперішні заходи в цій справі та апелював до великодушности переможців.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МЕРОРІЯЛ В СПРАВІ ДОГОВОРУ.

Італійський уряд звернувся окремим меморіялом до учасників Мирової Конференції в Парижі, в якому стверджує, що клявзулі проекту мирового договору щодо італійської флоти є „не до прийняття", бо вони є правно та морально несправедливі і нарушують честь італійської флоти.

БЕЗНАДІЙНЕ ПОЛОЖЕННЯ МАДЯРЩИНИ.

Мадярська делеґація на Мирову Конференцію в Парижі, очолювана премієром Ференцом Надь, та яка перед проголошенням проєктів мирових договорів мала ще деякі надії, сьогодні цілком їх втратила, повідомляють американські кореспонденти. До територіяльних втрат, предвиджених в проєкті договору, долучується ще незаторкнена справа чесько-мадярського кордону, яка, після відвідин чеського премієра в Москві, готова закінчитись теж поважними втратами для Мадярщини. Московське радіо повідомило після згаданих відвідин, що Советський Союз ставиться прихильно до домагань Чехословаччини, які відносяться не тільки до деяких „поправок" чесько-мадярського кордону, але теж до виселення всіх мадярів з території Чехословаччини.

ТРИ ПАРТІЇ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ.

Становище поодиноких делеґацій на Мировій Конференції в Парижі можнаб поділити, як звичайно, на три групи: „за", „проти" і „невтральні", що свої рішення узалежнюють від цілого ряду інших факторів. Під цим оглядом Ню Йорк Таймс перевів інтересну анкету в двох головних справах конференції: Трієсту і Дунаю. За предложеним проєктом в справі Трієсту були „Чотири Великі" (вониж його предложили) та Китай. Проти були держави советської групи: Югославія, Україна, Білорусь. Всі інші узалежнюють свої рішення від дальших нарад. Деякі застереження висловила ще теж Англія й Америка. В справі Дунаю, Англія й Америка були за предложеною ними пропозицією інтернаціоналізації, але теж ще з деякими поправками. До них долучилися Греція, Нова Зеляндія і Голяндія. Советський Союз був проти того, щоби цю справу видвигати на Мировій Конференції. До нього „долучились" Україна, Білорусь, Югославія та Чехословаччина, висловлюючись рішучо проти проєкту. Інші делеґації ще не рішилися куди їм тягнути, „за", чи „проти".

АТОМОВА СПРАВА В РАДІ БЕЗПЕКИ.

Рада Безпеки Обєднаних Держав на засіданні 31 липня знова розглядала справу міжнародньої контролі атомової енерґії. Проти американської пропозиції виступив з найбільшою досі гостротою советський представник Андрей Ґромико, заявляючи, що така контроля, яку пропонує Америка, не є жадна контроля атомової енерґії, а тільки бажанням могти встрявати у внутрішні справи інших суверенних країн. Росія рішучо противиться цему проєктові і не прийме жадної форми чужої інспекції внутрі її країни.

ЗА „ЗАЛІЗНОЮ ЗАНАВІСОЮ".

Московська „Правда" від 31. липня у вступній статті пише про „окремі міроприйняття" поодиноких міністерств, з метою „скріпити контролю продукції та фінансових потягнень".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.

at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинове число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Редактор проповідником моралі

Ніл Мек Ніл, співредактор-управитель щоденника Ню Йорк Таймс, промовляв минулої неділі по радіо. За тему промови вибрав він собі предмет „Наші моральні засади". Зміст промови такий:

Наша країна є в судорогах злочину. У 1945 році кількість злочинів зросла на 12% понад рік 1944, а це найбільший приріст впродовж пятнацяти років. Найбільш жахливою є статистика молодечих пороків, бо вони вчасі війни зросли на сто відсотків. Признаки морального занепаду є очевидні у всіх ділянках життя, як в бизнесі, так і в уряді. Пересічний американець глядить на різні справи з точки користи для себе. Він не зважає на моральні підстави. Це пізнати хочби на такім прикладі, як плачення податку, де майже кожен хоче виминути заплату. Вчасі їзди автом кожен хоче обійти приписи вуличного руху. За цим іде все інше. Ми не маємо пошани для свого уряду, а виконання закону тепер більше занедбане, ніж коли інше. У нас найбільш досконала механічна цивілізація в цілій історії. У нас великий матеріялний маєток, одначе ми потерпіли втрати в духових цінностях і в нас запанувала низька мораль. Оце наша трагедія . . . „Нам треба повороту до Бога, до Його морального кодексу, що міститься в Десяти Заповідях і в Проповіді на Горі!"

Хто прочитає ці слова, мимохіть нагадаються йому звіти з церковних проповідей у понеділкових виданнях ґазет. А тут не хто інший, а один з управляючих редакторів одного з найвпливовіших щоденників в Америці, отверто виголошує проповідь, а його ґазета передає зміст з дослівними цитатами.

Такий факт, це не щоденна подія. До цього мусять бути якісь спонуки. Ще донедавна можна було читати, що журналіст-редактор це тільки фотоґраф. Він не творить нічого, а відзеркалює те, що діється в народі, в громаді. Закидувано нашій американській журналістиці, що вона не закривала ніяких подій навіть з приватного життя людей; що начеб то з насолодою описувала найогидніші пороки і в такий спосіб учила своїх читачів, головно молодь, як і собі наслідувати злочини. Судові процеси нераз виказували, як злочинці вчилися свого ремесла з описів злочину по ґазетах.

Так звані „образкові ґазети" щоденно поміщують картини і сцени, які обиджують людину, що з молоду має засвоєне розуміння приличности. Нема найменшого сумніву, що такі картини розбурхують пристрасті в доростаючій молоді і цим причинюються до поширення пороків.

Коли Ніл Мек Ніл виказує жахливе поширення злочину між молодю; коли домагається повороту до морального кодексу з Декальоґу, то мимохіть виринає питання: Чим може причинитися його ґазета і кожна інша їй подібна, до зменшення суспільного лиха? Коли преса не буде придержуватися засад у практиці, то сама проповідь остане хіба побожним бажанням редактора.

Проєкти мирових договорів

На початку мирової конференції в Парижі опубліковано проєкти мирових договорів, предложені Радою міністрів закордонних справ чотирьох потуг та випрацьовані відповідними їхніми комісіями. Головні точки цих проєктів договорів такі:

ІТАЛІЯ

Територія: Відступлення незначних прикордонних районів в користь Франції та Югославії, а Додеканецьких островів в користь Греції; резиґнація зі суверенности над Африканськими кольоніями; признання незалежности Альбанії та Етіопії; Інтернаціоналізація Тріесту.

Збройні сили: сухопутня армія зредукована до 250,000 вояків, фльота до 22,500 та 46 більших военних кораблів, в цьому два лінійники. Авіяція — 25,000 персоналу та 350 літаків, в тому 200 бойових.

Війська союзників залишать країну 90 днів після підписання договору.

Вішкодовання: протягом 7 років заплатити Советському Союзові 100,000,000 долярів, та звернути союзницьку і заквестіоновану власність.

БОЛГАРІЯ

Територія: залишається в кордонах з 1-го січня 1914. р.; від Ромунії дістає Горішне Добруджа.

Збройні сили: сухопутні війська обмежені до 55,000; фльота до 3,500 персоналу та 7,250 тон; зенітна артилерія — 1,800; авіяція — 5,200 персоналу на 90 літаків, в тому 70 бойових. Советські окупаційні сили мають залишити країну 90 днів після підписання договору.

Відшкодовання: звернути власність союзників та власність заквестіоновану.

МАДЯРЩИНА

Територія: Звернути Трансильванію Румунії а Карпатську Україну признати Советському Союзові.

Збройні сили: Сухопутня армія — 65,000; авіяція — 5,000 персоналу та 90 літаків. Советський Союз застерігає собі право охороняти лінії комунікаційного получення з Австрією, хоча окупаційні сили повинні залишити країну 90 днів після підписання договору.

Відшкодовання: Заплатити 300,000,000 долярів в готівці, товарах та машинах Советському Союзові, Чехословаччині та Югославії (до цеї точки Злучені Держави Америки поробили свої застереження). Звернути союзницьку та заквестіоновану власність.

РУМУНІЯ.

Територія: дістає Трансильванію від Мадярщини, віддає Басарабію Советському Союзові.

Збройні сили: сухопутня армія — 120,000; зенітна артилерія — 5,000; фльота — 5,000 персоналу і 15,000 тон; авіяція — 8,000 персоналу та 150 літаків, в тому 100 бойових. Окупаційна армія залишить країну 90 днів після підписання договору.

Відшкодовання: Заплатити 300,000,000 долярів товарами Советському Союзові та відреставрувати союзницьку і заквестіоновану власність.

ФІНЛЯНДІЯ.

Територія: відступає Советському Союзові порт Петсамо, признає Советам право на 50 років користуватись морською базою Порккала, резиґнує з прав до півострова Ганґо. Аланські острови мають бути здемілітаризовані.

Збройні сили: сухопутня армія — 34,400; фльота — 4,500 персоналу та 10,000 тон; авіяція — 3,000 персоналу і 60 літаків.

Відшкодовання: Заплатити Росії 300,000,000 долярів товарами протягом девять років.

При всіх точках в оригіналі зазначається чия це пропозиція. Деякі пункти ще не узгіднено й вони залишаються отверті для вирішення самої конференції (напр. справа мадярсько-чеського та болгарсько-грецького кордонів і т. д.). В цих проєктах договорів — більшість точок це советські домагання.

„Дейлі Мирор" (20. 5.) доносить, що коло Мюнхцна в таборі жидів з України і Польщі обкидали советську репатріяційну комісію камінням. Нехіть до СССР викликана була вістками, що Совети в палестинськім питанні станули по стороні арабів.

„Манчестер Ґардіен" (20. 5.) займається справою участи Советів в харчовій помочі Европі. Часопис підкреслює суперечність відомостей про врожай збіжжа на Україні в донесеннях Тасса і маршала Мак Дофія. Плян Москви зібрати на Україні 75% урожаю 1940 року нездійснимий через брак тракторів і взагалі хліборобських машин. Програма УНРРА помочі Україні мала би прислати засоби поживи понад суму 189,000,000 долярів.

„Кетолік Таймс" (24. 5.) іронізує з приводу пояснень голоду в Европі: якось дивно, що одна країна за другою, а в першу чергу Україна — чомусь впали жертвою „посухи"... Дійсну причину голоду часопис бачить у „залізній занавісі", в ізоляції російської окупаційної зони від решти Німеччини і Европи і в заборoні Росії вивозити збіжжа із підбитих нею хліборобних країн.

Микола Чубатий.

Боротьба за Німеччину

Конференція керманичів заграничної політики чотирох великих держав показала, які глибокі розбіжности існують поміж Советами з одного боку та демократичними державами з другого боку. Одначе найтруднішою справою, яка ще лишається до вирішення, це справи мира з Німеччиною. В часі конференції чотирох міністрів заграничних справ великих держав в Парижі тої справи ледви торкнулися, бо вона має в собі стільки суперечних справ, що треба мабуть ангела з неба, щоби їх розвязав. Існування в середущій Европі народу біля 70 міліонового, що живе на території поміж світом західної демократії та советської диктатури, це річ преважна. Впорядкування справ Німеччини рішить таки про панування комунізму в світі, чи про відплив його у його московсько-азійські леговища. Це розуміють і демократичні держави, це теж розуміють Совети.

Самий страх, що один з двох союзників — анґлійський чи советський — може використати союз з Німеччиною проти себе, існував вчасі останньої світової війни. Ця небезпека існує теж нині. Наслідок такий, що Німеччина може бути на довгі роки, розділена на дві головні займанщини — на советську та на американсько-анґлійсько - французьку. Ціль Советів ясна: скомунізувати Німеччину, зглядно дати їй такий уряд, який є нині в Польщі чи Чехії. Це може бути уряд, називаний в дипльоматичній мові „демократичним", але наділі буде про-комуністичним. До того не хотять допустити західні держави й тому рішальним таки буде мабуть німецький нарід, без якого симпатії годі буде встановити владу тимбільше, що численні постанови конференції союзників все говорили, що по знищенню націзму в Німеччині має прийти уряд демократичний з волі народу.

Нема сумніву, що в зручніший спосіб підходять до німців большевики ніж західні держави дарма, що відбудувати німецький нарід як самостійну націю в сімї народів за виїмком Франції, куди більше щиро бажають демократичні держави ніж Совети. Тактика Советів є виказати, що головним ворогом Німеччини є західні, демократичні держави.

Демаґоґія Советів на терені Німеччини полягає в цім, що вони не дають Німеччині нічого крім обіцянок та підюджування нижчих верств проти середних. Відомож, що це большевики подбали, щоби Східну Прусію й Східну Німеччину аж по Одру віддати Польщі, забираючи собі частину Східної Прусії. Большевики подбали, щоби з тих територій, як теж зі Судетів, викинути міліони німців з їх хат при таких відносинах, серед яких поважна частина тих викинених вигинула. Над Одрою мабуть намітили Совети поставити західну межу СССР.

Совети дослівно обрабували не тільки свою окупаційну зону Німеччини але також ту, що мала прийти для скомунізованої Польщі. Вони вивезли всі фабричні машини, всі портові улаштування, полишаючи ті краї такими, якими вони були за Болеслава Кривоустого (12-те століття), як говорили вони самі. Тим способом большевики наділі умертвили промисл у східній Німеччині на довгі десятки літ, отже її здеіндустріялізували. Вони зробили це саме, чого домагався в Америці Генрі Морґентав, щоби з Німеччини зробити країну тільки рільничу. Зробили вони те саме, чого домагався анґлієць Вансітарт, себто раз на все унешкідливити Німеччину, забороняючи їй всяку індустрію.

Річ природна, що ці голоси засліплених ворогів німецького народу ні в Америці ні в Анґлії офіціяльні круги не брали за свої, вважаючи їх за неможливі до переведення в життя хочби тому, що рільнича Німеччина не в силі прожити біля 70 міліонів німців.

На заході найбільше непримириму політику супроти німців заняла Франція. Вона менша населенням і тому відчуває природний страх перед численнішою Німеччиною. Тому домагалася обкроєння західних частин Німеччини, контролі над найбільше промисловим округом Німеччини, Рурщиною, та противилася одноцільній німецькій державі.

Стримуючи надто скрайні домагання Франції, Америка та Анґлія вийшли з пляном перемінити Німеччину на федеративну державу, отже політично зробити її слабшою. Все це тепер використовують большевики проти західних держав та виступають як оборонці Німеччини.

Перед конференцією в Парижі тов. Молотов перервав таємничу мовчанку в справі Німеччини та заговорив по свому, себто більше для проґанди ніж для дійсного розвязання німецького питання. Насамперед заявив він, що Совети є проти обкроювання німецького райху і тим ударив найболючіше по Франції, яка домагається приділення їй Сарщини та постійне відокремлення лівого берега Рену від Німеччини.

Дальше заявився Молотов за одноцілою Німеччиною, чим протиставився американському проєктови перемінити Німеччину на федеративну державу, зложену з багато провінцій. Совети заявилися за відбудову німецької індустрії, а на домагання Америки, щоб приступити в найблжчім часі до обговорення економічного сцентралізування Німеччини й приготовити мир з Німеччиною, Совети заявилися, що раніше треба дати Німеччині центральний уряд, бо тільки з таким урядом буде можна щонебудь робити та заключити мир.

Такі енунціяції Советів вхопили за серце німецьких патріотів, які в безнадійности ждали, що буде дальше з німецьким народом: відзискає він скоро незалежність, чи пропаде як самостійна нація? Ограблення Німеччини, загарбання східних земель, а навіть насильні викидування німців зі сходу та зі Судетів пішли в забуття, а приманчивими стали слова Молотова, що Німеччина має дістати центральний уряд, що не буде принайменше дальше обкроювана, що лишиться країною індустріяльною, отже дістане змогу жити та розбудовувати своє господарство.

Німецький сільський пролетаріят притягнули большевики на свій бік радикальною земельною реформою, одначе не зразили собі селянства ніякими заходами колективізації. В спокою лишили теж релігію.

Інтеліґенцію большевики стараються примирити зі собою попиранням німецької культури. Для прикладу у Ваймарі казали улаштувати свято в честь Ґетого з відновленням його дому як заповідника та інших памяток по великім поеті.

А побіч того всего цілою силою підганяють большевики комуністичну партію в партійнім укладі Німеччини догори. Вони сильним натиском приневолили соціял - демократів під своєю окупацією злитися з комуністами в одну соціялістичну партію, при чім провід дістали комуністи, треновані в Москві. Лідером так злученого соціялістичного табору став відомий діяч Комінтерну, Пік. За співробітництво оба лідери бувшої комуністичної партії та соціял-демократичної дістали на власність прекрасні князівські палаци кількадесять миль від Берліна, сконфісковані від шляхти. Нехай провідники пролетаріяту — мовляв — знають як пролетарська влада нагороджує своїх прихильників.

По такім партійнім пересипанню в Німеччині, Совети цілком природно, домагаються тепер створення центрального німецького уряду, очевидно з осідком в Берліні. Сподіються, що такий уряд Німеччини буде „демократичним", щось як польський. Серед коаліційного кабінету баварські християнські демократи чи непокірні соціял-демократи з американ-

(Докінчення на стороні 3-тій)

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

21)

Бо за коронованим носієм все криються темні закулісні сили, — дійсні керівники системи. Така присяга не варта крови одної безневинної людини, а тут може проллятися кров соток понижених і гноблених! Мушу рішатися!

Голову заполонив хаос думок. Владно наказувала одна: — Відвернути кровопролиття, вжити всіх своїх сил і рішучости.

Паволоцький зійшов з хідника. Рішучо станув на чолі демонстрантської маси, з безруким інвалідом рядом. Ґенеральські відзнаки доглянули з воєцьких рядів. Там почалася шамрава, шепоти. Зчудовані демонстранти здавалося закаменіли.

— Я фронтовик, ґенерал — майор Паволоцький! — рішучим тоном крикнув воякам. — Прошу сюда старшин!

Оба старшини вийшли наперед. Виструнилися, засалютовали.

— Що за частина?

— Пята сотня другого батальону ґвардії Волинського, ваше превосходительство!

— Ви командант? — Паволоцький звернувся до старшого рангою, золотопогонного капітана.

— Нікак нет! Заступник! Командант сотні, підполковник барон Остерман хворий!

— Наказую вам звільнити вулицю!

— Не можу, ваше пр — во! Я одержав ясний наказ розганяти демонстрантів!

— Я даю вам інший наказ. Ведіть сотню в касарні!

— Виконую накази свого безпосереднього начальства! Не маю чести вас знати, ваше пр — во.

— Коротко кажучи, мого наказу не виконаєте? — питав ґенерал.

— Не можу виконати. Попереджу ваше пр — во, що мені наказано не застановлятися перед ужиттям зброї!

— А хто за вами?

— Дві сотні ґвардійських Донців.

Противні сили ділив вільний простір кроків на пятьдесят. У віддалі пари соток кроків за Волинцями стояли козаки. Кірасирі виткнулися було у запіллі і поховалися: відійшли, чи причаїлися за будинками. Паволоцький обернувся до робітників:

— За мною, люди! — викрикнув голосно, щоб чули вояки. — Вояцтво — ваші сини і брати! Їх тут вислано проти вас, а десь в іншому місці, інший полк може у цей саме час розстрілює їхніх братів і сестер.

І рушив на воєцькі ряди. Мент робітники стояли нерухомо, недовіряючи. Слідом рушив інвалід з Юріями, за ним робітнича маса.

Ґвардійські старшини забігали перед воєцькими рядами. Надірваними голосами викрикували: — Огонь! — Викриків ніхто не слухав. Повільно з рядів почали висуватися вояки, зза щитів кулеметів піднялися розгублені скорострільці. Демонстранти зблизилися на віддаль двадцять кроків, пятнацять. Йшли впевнено, рішучо, за прикладом ґенерала, наставлених крісів не добачували. Волинські старшини пропхалися за ряди. Кричали, нагадували присягу, загрожували розстрілом. Знов грюкнуло два револьверових стріли. Кулі продзичали через голови робітничих лав. З віддалі рушили на підмогу донські сотні.

— Не будемо стріляти в своїх братів! — кількаголосо вибухло в воєцьких рядах. Пролунало і якось соромливо замовкло.

— Катами нас заставляють бути! — кричав інший голос. — Вояки не кати!

— Розстріляємо, сучих синів, всіх! — кричав молодший старшина.

— Всіх не постріляєте! — кричали йому у відповідь.

— Єднаймося з робітництвом, братці!

— Геть з війною! — крикнув ще один.

— Бити поліцію й офіцирів! Чого вони людей мучать?

— Ур — а — а! — заревіли вояки, розбігаючися по сторонам широкої вулиці.

— Ур — а — а! — підхопили й собі демонстранти.

Шлях для демонстрантів звільнено. Доглянувши ситуацію, сотні дончаків завернули й бігом пустилися у напрямі Петропавловки. Десь зникли оба волинські старшини. Воєцтво подалося у різні сторони. Непослух начальству міг закінчитися поважними наслідками, — военно-полевим судом.

— Не розходитися! — крикнув їм Паволоцький. Похнюплено пристанули, готові слухати команди кожного, хто брав на себе за них відповідальність. А тут ними командує ґенерал.

— Ставай в ряди! — Паволоцький між тим розпоряджувався, щоб не дати воякам часу для обміркования свого становища. — Підстаршини до мене!

Волинці виконали наказ. До ґенерала підійшли шістьох унтер — офіцирів.

— Хто крикнув перший „не стріляти"? — питав Паволоцький голосно.

— Це я, ваше превосходительство! — несміло озвався білявий, років 25, підстаршина з трьома личками на погонах і Юріївською стяжкою на шинелі. Непевний був, чи за той викрик його похвалять, чи покарають.

— Як зоветеся?

— Старший унтер — офіцер Кирпічніков[13]) ваше превосходительство!

[13]) Дійсне імя. Роля Кирпічнікова в революції описана згідно історії.

(Дальше буде).

Для зрозуміння долі скитальців

Міжнародня Організація для Скитальців, що повстала стараннями Організації Обеднаних Держав, має за завдання перевести репатріяцію скитальців. Ця Організація склала деякі правила, з якими повинні познайомитись ті, що займаються долею скитальців. Знаючи правила й засади, можна буде лекше повести працю для облекшення долі неодного з тих нещасних людей.

Перша засада Організації така, щоб не давати ніякої помочи „зрадникам, квіслінґам і военним злочинцям". Стоячи на цій засаді, Організація для Скитальців має вважати, щоб її не використувано саме для допомоги таким, які на цю допомогу не заслуговують. Не можна буде вживати цеї організації теж для допомоги таким одиницям, які воліють вести безчинне життя на скитальщині, замісць вертатися домів до праці.

Кого зараховують до скитальців?

В першу чергу треба знати, хто це є „скиталець" (утікач-рефюджі).

Поняття „скиталець" (утікач, рефюджі) — в розумінні загаданої Міжнародньої Організації — означає особу, яка опинилася поза межами своеї батьківщини, або країни свого постійного побуту та яка — без огляду на те, чи вона задержала свою державну приналежність — належить до

а) жертвів націстського, фашистського, та їм подібного режімів, або режіму будьякого з їх квіслінґів, які боролися проти Обеднаних Держав.

б) еспанських республиканців та інших жертвів режиму еспанських фаланхістів.

в) жертв переслідування з расових, релігійних та національних причин і за політичні переконання, якщо ці переконання не суперечать прінціпам Обеднаних Деражв.

(Заввага: Ґрупи а), б), й в) вважаються за правдивих утікачів, колиб навіть якась особа не мала „міжнароднього стану втікача").

г) особи, яких вважалося за втікачів перед Другою Світовою Війною і які мають признання як втікачі „на підставі загально прийнятої системи давати міжнародню або міждержавну охорону або допомогу".

Слово „скиталець" (втікач-рефюджі) відноситься теж до осіб інших, ніж особи зцеплясовані, які найшлися поза межами своеї батьківщини або поза країною їх пізнішого осідку, а котрі внаслідок подій, які наступали по собі починаючи від Другої Світової Війни, не можуть або не хочуть використати охорони уряду своеї батьківщини або країни своеї пізнішої державної приналежности. Слово „рефюджі" дальше відноситься ще до осіб жидівського роду і до чужинців або до давніших бездержавних осіб, котрі, як мешканці Німеччини або Австрії, впали жертвою нацистичного переслідування і були затримані в Німеччині, або мусіли з неї втікати, а потім були завернені до Німеччини або Австрії внаслідок діяльности ворога або внаслідок военних обставин, та які ще досі не могли бути там розміщені. Слово „рефюджі" відноситься теж до сиріт, або до дітей, які виїхали зі своеї країни без опіки „на час репатріяції або коли конечні причини недопускають до їх репатріяції".

„Зцеплясовані особи".

Назва „зцепласована особа" відноситься до такої людини, яка внаслідок вище згаданих ворожих режімів, була вивезена або була приневолена залишити свою країну, так, як це сталося з людьми, що їх забрано на роботи або вивезено з причин приналежности до якоїсь расової, релігійної чи політичної ґрупи.

Кому будуть давати допомогу?

Міжнародня Організація для Скитальців буде вважати за гідних допомоги таких „втікачів" або „зцеплясованих людей", котрі погоджуються на поворот до батьківщини і потребують такої допомоги, а коли не погоджуються на вислку до батьківщини, то подають на це оправдані причини. Такі причини повинні бути висловлені свобідно з повним поданням фактів включно з „відповідними інформаціями, поданими урядом їх країни відповідним шляхом через Міжнародню Організацію для Скитальців". Достаточними причинами будуть вважатися:

1. Переслідування, або оправданий страх перед переслідуванням, з причини релігії, національности або політичного перконання — „з застереженням, що ці переконання не йдуть в розріз зі засадами Обеднаних Держав, висловлених у вступі до чартеру Обеднаних Держав".

2. Причини політичної натури, стійкість яких визнає нова міжнародня організація.

3. У випадку деяких категорій, „конечних фамілійних причин, які походять з попередніх переслідувань, або конечних причин внаслідок слабости чи недуги".

Не мають права на допомогу з Організації для Скитальців:

1. Военні злочинці, квіслінґи і зрадники; 2. особи, які помагали ворогові мучити населення країн Обеднаних Держав, або помагали збройній силі ворога проти Обеднаних Держав, хіба, що така їх поміч була недобровільна, або „чисто людської і невоенної натури"; 3. звичайні кримінальники; 4. особи німецького етнічного походження, котрих перенесено або можна перенести до Німеччини, а котрі були евакувовані з Німеччини вчасі війни, або втікли, щоб не попасти в руки Аліянтів; 5. особи, які дістають допомогу зі свого рідного краю, хіба, що їх рідний край самий дістає допомогу з міжнародних фондів; 6. особи, які від часу Другої Світової Війни брали участь „в будь-якій терористичній організації", або в якійсь організації, яка мала на цілі скинути насильно уряд рідного краю, коли він є членом Обеднаних Держав.

(Докінчення зо стор. 2-гої)

ської чи англійської зон зійдуть скоро до ролі Міколайчика в Польщі, а Німеччина буде поволи скомунізована.

Зачалося вже переліцитовування прихильности німецького народу поміж Совєтами та демократичними державами. Ліцитацію перші зачали Совєти, що відкрили німецькому народови горескопи вилічитися скоро з поразки, в яку його втягнула необчислена політика Ґітлера. Можна сподіватися, що серед тої ліцитації для Совєтів ніяка ставка не буде зависока, особливо, коли її большевики не мусять платити з власної кишені. Не виключене, що за ціну скомунізування Німеччини може знов польська границя на заході бути пересунена на схід, а межа Болеслава Кривоустого з Одрою та під Штетіном може знов перейти тільки до історії.

Послушні слуги Кремля, Берут, чи Осубка-Моравскі, будуть і дальше слуханими. Діставти німецький нарід як союзника проти демократичних держав при генеральній розправі, яка — по думці большевиків — мусить прийти, то це неабиякий набуток. На терені Німеччини можна сподіватися ще великих несподіванок, або навіть і початку нового конфлікту. Китай в Азії та Німеччина в Европі можуть стати теренами, де іскра може запалити нову пожежу світа.

ЩО ПИШУТЬ?

ПРО БУСЬК І ОКОЛИЦЮ.

В листі від скитальця з Австрії читаємо:

Вперед мушу сказати про сина о. Миколи Струтинського, який, як довідуюся, помер перед півтора роком. Отже його син, д-р Микола Струтинський, був зпочатку журналістом у Львові, а оженившися в околиці Буська, став адвокатом в Буську. З приходом большевиків він перенрався з родиною на німецьку сторону і осів як адвокат в Грубешові. на Холмщині. Там був він головою Українського Допомогового Комітету. В березні 1943 р. в год. 8 ранку напали на нього в його мешканні бандити і замордували. Тіло його споваджено і поховано в Буську. По нім осталася вдова та двоє дітей. Але я почав з кінця...

В році 1939, негайно після вибуху війни, вивезли поляки деяких громадян з Буська, між ними д-ра Струтинського, до Берези Картузької. На наше щастя сиділи ми тут тільки до 18. жовтня 1939, бо з розвалом польської армії населення міста Берези випустило нас і ми без сотика в кишені перейшли в трьох тижнях 350 кільометрів з Полісся аж до Буська.

Коли ми вернулися, то загорода Вашого брата була цілком спалена. Німці кидали запальні бомби і одна запалила обійстя, яке згоріло до тла. Большевики зараз таки з вибухом війни 22. червня 1941 почали чистку „небезпечного елементу", а небезпечним уважали кожного, кого їм удалося зловити. І так в Побужанах зловили пятьох селян та директора школи Кужіля; в Купчу також щось пятьох; в Буську між іншими Еміля Ваня, брата адвоката з Золочева; Миколу Чучмана, брата Ізидора та д-ра Ярослава Ваня, сина Ілярія — разом усіх було 28 осіб — і вже 23. червня 1941 всіх помордували. У Камінці Стр. замордували 36 осіб, між ними адвоката д-ра Теодора Стефановича, родом з Кізлова. Тут згадаю ще, що пропав Роман Петрушевич, брат Евгена, разом з родиною, та Василь Вовк з Яблонівки. Їх вивезли большевики з їх родинами десь на Урал і там за ними слід загинув...

Advisor for Women Vets

Veterans Administration Photo

Miss Winifred L. Stilwell, recently separated from the WAC's with the rank of lieutenant colonel, has been named advisor to General Omar N. Bradley, Administrator of Veterans' Affairs, on matters pertaining to women veterans. Miss Stilwell, whose home is in Kansas City, Kans., served in the Philippines as officer-in-charge of the WAC unit at General MacArthur's headquarters.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

З постанов Української Американської Політичної Орґанізації стейту Конетикат.

Нововибраний 22-го липня 1946 р. уряд стейтової організації перебрав діловодство і приступив до виконання постанов, ухвалених на стейтовім зїзді 23. червня в готелі Ґарден, у Ню Гейвен. Перша постанова, це прилюдне признання для уступаючого уряду, під проводом загально шанованого Василя Калини з Ансонії, який є нашим почесним головою. Дальші члени уряду були такі: Дмитро Чернявський з Бриджпорту, Семен Шуран з Ансонії, Константин Марущак з Ню Гейвен, а від Молодечої Організації Іван Селеман і Андрій Мельник — оба з Ню Бритен. Всі вони вистояли на чолі організації вчасі війни серед важких відносин.

Друга постанова, це заклик до парохій, громад, товариств, клюбів і інших організацій стейту Конетикат, щоб надсилали членські вкладки до екзекутиви і вступали до стейтової організації. Третя, щоб ці місцеві організації прислали нам спис ветеранів американської армії українського роду, поробивши заходи для заложення в місцевостях поста Ам. Ветеранів Українського Походження. Четверта постанова це вислка $150 З. У. А. Допомоговому Комітетови в Філядельфії на спроваджения українських сиріт і $150 У. Конґресовому Комітетови на його працю. Це вже виконано.

Пята постанова така: День 18. серпня призначити на Український День. Він відбудеться в Ґінович Парку в Бриджпорті. Дохід призначений для военних сиріт.

Шеста: Приступити до тісної співпраці з Молодечою Організацією до тієї міри, щоб опісля вона творила з нами одну цілість, бо молодь мусить прийти на місце старших, щоб продовжувати народнє життя. Молодь теж має перебрати здобутки і надбання старших. Коли не буде організації й традиції, тоді наша сила не матиме жадного значіння. Не буде теж кому дати допомогу нашому братови в Европі.

Нововибраний уряд розуміє свої завдання і свої трудноці в праці. Від себе заявляє, що доложить усіх сил до виконання програми. Одначе виконання залежить теж і від підтримки загалу, тобто громад, організацій і одиниць. Отже, Панове Громадо, підтримайте нас тим, що підете за нашими закликами.

Екзекутива Української Американської Політичної Орґанізації стейту Конетикат:

Голова: **Дмитро Чернявський,** 490 N. Summerfield Ave., Bridgeport.

Касієр: **Михайло Похмурський,** 5 Winter St., Hartford, Conn.

Секр. фін.: **Іван Козира,** 288 Stanley St., New Britain, Conn.

Секр. рекорд. **Теодор Копка,** 62 Smalley St., New Britain, Conn.

Контрольори: **Константин Марущак** з Вест Гейвен, **Олекса Роман і Михайло Галькевич** з Бриджпорт.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З весілля для сиріт.

На весіллю п-ни Олени Прончак і лейтенанта д-ра Володимира Петришина, членів від. 361 У. Н. Союзу, на зазив пані С. Галичин, присутні зложили $55.15 на сиріт. Жертвували родичі д-ра В. Петришина $11; С. Прончак $5; М. Будзар, А. Залужна, М. Дуновська, Д. Чорнюк, А. Прончак і В. Бучинський по $2; п. Крупська $1.15; Д. Слобіцький, Куницький, Стефанович, Хархан, Середюк, Брода, Ґоловінський, Воробець, Шамін, Лескович, Савка, Барна, І. Галичин, С. Галичин, Умрич, Павлюк, Коваль, Вовк, Сич, П. Петришин, Лешкова, Деркач, Ґізелт, Саелі і Винницький по $1; а дрібними $1. Збіркою занялись І. Галичин, п. Воробець, Марія Будзар і Юлія Броад. Гроші переслано до Комітету в Філядельфії.

ДЖАНСТАВН, ПА.

Збірка на допомогу.

Комітет при укр. православній церкві св. Петра і Павла перевів збірку на допомогу скитальцям, яка у висліді принесла $116.35. Жертвували: Українська Громада і Церковне Сестрицтво по $10; М. Гладьо $6; а по $5: від. У. Н. Помочі, О. Писар, М. Ґрисяк, Н. Онушко, М. Курівчак, Й. Бондровський, П. Білас, П. Мащак, М. Косць, Й. Птишаніца, І. Поляк; на обіді Громади $12; по $2: І. Шпирко, Ґилий, Возняк, Березовська, Міхалонька, Ковальчик, Вацло, Ґожальський; по $1: Пастернак, Прах, Вархола, Василишен, Коган, Тарчанин, Т. Тарчанин, Г. Тарчанин, С. Тарчанин, М. Тарчанин, Коган; дрібними 50 ц. — Разом $120.50, розхід $4.15, Вислано до Допомогового Комітету в Філядельфії $116.35.

За уряд: **О. Писар,** гол.; **М. Ґрисяк,** писар; **Й. Банровський,** касієр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Н. Д., Матапан, Масс. „Зі срібного ювілею на допомогу скитальцям", надрукованому в 143. ч. „Свободи" з 24-го липня, закралася помилка: між жертводавцями, що зложили по $10, замісць М. Коцюбинський, має бути М. Костецький.

ДИВНІ НОВИНИ.

Розлучені сестри зійшлися вчасі породу.

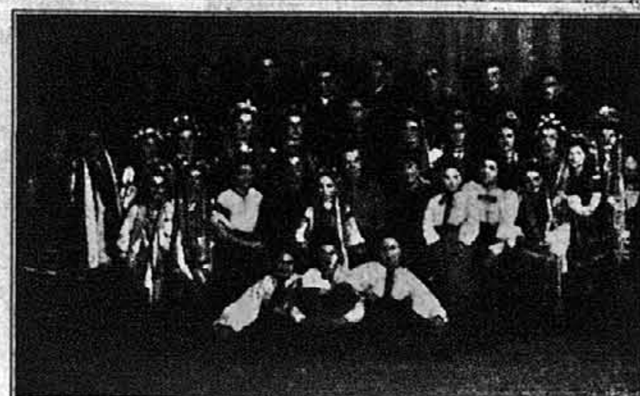
У шпиталі св. Тереси в Шікаґу дві поліжниці привели на світ діти. Їх муж прийшли відвідати свої жінки і з розмови пізнали, що їх жінки, це рідні сестри, які живуть у віддалі лише сім міських блоків. Одна з них має 25 літ, друга 27. У їх дитинстві померли їх обоє родичі, а сусіди взяли обі дівчата на виховання окремо. Від тоді вони розійшлися і не знали ніщо одна про одну.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Усі жертви, надсилані ласкаво на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у тій рубриці.

Йосиф Примак, Балдімор, Мд. $5.00

Адміністрація „Свободи".

Учасники шкільного концерту в таборі українських скитальців в Райнґард, Німеччина. — З Канцелярії КУК.

Аркадій Любченко

З нотатки в часописі „Нові Дні", що появляються на скитальщині в Зальцбурґу, Австрія, довідуємося, що дня 25. лютого 1945 р. помер у Бад Кіссінґен один з найвизначніших українських новелістів — Аркадій Любченко. В згадці про цього великого українського письменника, надрукованій в тій же газеті, м. і. читаємо:

Багато з того часу змінилося. Багато нового почалося.

Тільки єдиний смуток по нім такий же самий, що був і на похороні.

Бо ж і небувалої втрати за знали ми.

Це помер — один „з найцікавіших представників нашої повоенної прози, один з найбільш расових новелістів нашої сьогочасної літератури".

Аркадій Любченко — зумів проникати в ледве помітні порухи людської душі, сприймати життя, не як вічно змінливе чергування, а вирощування рівноваги та понадчасовости. Тому черпав він із своеї дійсности, але не шляхом її фіксації, а глибокою проникливістю дошукувався завжди на дні її — людини. Тон його творів здебільше ліричний, та вміє він бути теж епіком. Ніразу не став він літописцем побуту, а підходив до життя під кутом фільософської задуми.

Мова під його пером, — як каже один з його критиків — це податлива глина, з якої він потрапить витиснути, що тільки захоче. Це шедевр.

Щораз нагадується „Наказ" з його „Вертепу".

„Ми вам не граємо напнутого маршу. Ми лише просто кажемо:

Хай живе все, що ненавидить морок і любить силу, все, що не знає спокою й зневіри, для кого цілини й багато-багато весен попереду".

Дасть Бог, що ми їх дожиемо і твої тлінні останки, наш дорогий Аркадію, повітаемо на рідній землі.

ЗАКАРЛЮЧКИ.

Зима, це така пора року, коли ми хочемо втримати хату в такім теплі, яке панувало літом і ми на нього нарікали.

Совість це дуже маленький голос, який приневолює людину чутися ще меншою, ніж вона є.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Дніпрові Пороги

3)

Торгівля та промисел через пороги щодалі розвинулися до того, що увесь той крам, який надходив для переправи через них, не встигав того року переправлятися й мусів зимувати та чекати другого року й терпіти збитки. А сталося це через те, що кожного літа щороку Дніпро, а разом й пороги, міліли, а тому через них неможливо було спускати будьякого транспорту.

Тоді у лоцманів виникла думка, щоб через пороги збудувати новий, другий шлях, яким можна булоб переправляти транспорт і у малу воду протягом літа. Обмірковували і зразок його.

А незабаром царський уряд запропонував лоцманам будувати новий шлях через пороги. 1843 р. тяжка праця будови цього шляху розпочалася. До праці залучили все без винятку лоцманське населення. Праця йшла протягом літа й зими. В кожному порозі в усю його довжину шириною до 30 метрів чистили дно від каміння. Потім тесали камені на зразок цегли й на тому чищеному місці клали дві стіни височиною до самого найбільшого рівня води і шириною до 2 метрів у спосіб каналу. Він мав ширину 20 метрів і глибину (у малу воду) — до 1 метра.

1850 р. ця тяжка праця закінчилась. Новий шлях був готовий. Його назвали „Новим лоцманським шляхом".

Таким чином у весняну повідь на Дніпрі переправлялися „Старим козацьким шляхом" транспорти краму через пороги, а у малу воду, літом — „Новим лоцманським шляхом". Затримки більше не було. А що від тої тяжкої праці багато лоцманського населення передчасно поклало життям, то нічого. Їх обовязок!

Після оголошення царського маніфесту 19. 2. 1861 р. про скасування кріпосного права, мусіла змінитися і обовязкова лоцманська праця на порогах, бож існування обовязкової праці, за силою маніфеста, не відповідало ґрунтовним початкам селянської реформи.

Це питання обговорювалося головним комітетом у справі скасування кріпацтва та різними комісіями міністерства шляхів. І було визнано, що обовязкові відношення, які лежали на Дніпрових лоцманах, мусіли бути скасованими, але, на жаль, відразу того зробити не було можна, щоб не шкодити транспортуванню через пороги різного торговельно-промислового краму, і доки не станеться у цьому питанню законодавчого акта, лоцманський обовязок на порогах мусить існувати.

Лоцмани у свою чергу створили мовчазний, своєрідний спротив, і рух праці на порогах упав. Тоді купці — промисловці почали виплачувати лоцманам за їх працю на багато краще, і праця пішла як слід.

З того часу транспортування через пороги краму так почало зростати, що наявність лоцманів не справлялася зі своїм завданням, і вони жваво почали навчати лоцманського фаху своїх синів: дорослих швидше, а молодь повільніше. Батько чи інший родич підчас праці на порогах брав з собою юнака 12—15 р. й почав його знайомити з нею. З 18 року такого учня офіційно зараховували помічником лоцмана. З цього часу, працюючи на порогах до 30-річного віку, він вивчав всі топографічні знаки, що загрожували безпечній переправі через пороги транспорту. А тоді іспитували на звання лоцмана. Іспитова комісія складалася з 12 самих досвідчених лоцманів і представника від міністерства шляхів.

Той, хто іспитувався, мусів розказати комісії наступне: при якій нагоді можна рушати з транспортом в пороги, як слід переправляти через пороги той, або інший транспорт: при великій воді — старим козацьким шляхом, а у малу воду — новим лоцманським шляхом; розповісти всі топографічні знаки на всій порожистій частині річки, де саме вони містяться та їх погроза при різних горизонтах води для транспорту, на яку віддаль між ними слід направляти транспорт, щоб уникнути небезпеки; де можна привалювати транспорт, які заходи слід уживати при випадках підчас сплаву вразі раптового появлення туману, або розгуду вітру і т. ін. Коли він без будьяких зупинок про це все розкаже, тоді йому надається звання лоцмана Дніпрових порогів і видається відповідну посвідку.

Кожному лоцманові дозволяється лоцманувати на порогах до 60-річного віку, а після його виписують з списку лоцманів. Молоді лоцмани охоче беруть на транспорт таких колишніх лоцанів, щоб використати їх довголітній досвід праці на порогах; купці виплачують їм, як і молодим лоцманам, а то й більше.

Лоцманська наука на порогах вивчалася без будьяких учбових закладів та підручників. Все те уважалося лоцманами за непотрібне ще й тому, що майже кожного року, протягом зими та весняної повіді, в багатьох місцях порожистої частини Дніпра, силою вод піщані коси та різні загреби переносилися з місця на місце, а через те змінювався і головний фарвартер ріки. Перш ніж розпочати навіґаційну працю, його слід було наново вивчати.

Отже, працюючи на порогах, лоцмани не послаблювали і свого домагння про скасування їх обовязку і створення умов праці за згодою з купцями - промисловцями. Але справа ця все обговорювалася різними міністерськими комісіями і безкінцево відволікалася.

(Дальше буде).

"Wanna Shine, Soldier?" Heard on Pacific Isle

Even in the village of Tarlac on Luzon, the Army Regular stops for a shoeshine. In this case, it's a pair of combat boots that require the necessary polishing. New sights attract the young man with young ideas, to join the Regular Army.

КОМУНІКАТ
ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Поіменний виказ жертводавців за місяць травень 1946.

Нюарк, Н. Дж. Укр. Доп. Ком. $224.15; Бр. св. Івана Хрестителя $10; по $5: о. С. Бахталовський, С. Карпа, М. Грицишин, А. Будник, М. Литвин, М. Вітишин, І. Бакун. Григорій Ґураль, збірка на весілю і пошанування памяти вояка $43.-65. Тов. Тернопільщина $10. Богдан Ґулька $11. С. Приходa $10. П. Лобур $5, В. В. Пархуць $30, а по $1: І. Манківський і С. Питляр.

Пасейк, Н. Дж. Укр. гр.-кат. парохія св. о. Николая $246; зложили по $10: о. Й. Шмондюк, М. Ратушний, Е. Ковальський, В. Матвіяс; по $5: родина І. Шафран, П. Робинський, І. Маїк, О. Комар, І. Кідонь, С. Маїк, С. Молодович, П. Ґулька, В. Юрків, М. Бурнас, Т. Вилогорський, М. Ганьошин, М. Кухар, Ф. Струж, В. Грубець, П. Ящиняк, Й. Молодович; І. Перелей $4; по $3: С. Грубець, М. Голубко, М. Спадіяно, А. Похмурська, С. Винярський, В. Мечник, М. Максимюк; по $2: М. Яблонський, Т. Ґайда, М. Урбан, Ф. Пиртко, І. Барна, Т. Дідик, С. Цімко, Ф. Ретька, Е. Криловська, П. Шарґа, І. Мудрик, І. Маґура, В. Наконечний, А. Драґан, Л. Решетар, П. Станіш, С. Кобилка, П. Магомета, П. Телевяк, А. Грішко, І. Мечник, Д. Пеник, М. Спожарський, П. Струж; по $1: В. Ромас, Т. Пітула, М. Мазсорчак, Ю. Вітик, О. Турковський, О. Дудкевич, Л. Кідонь, М. Турський, М. Максимюк, І. Сарафин, І. Дедчишин, І. Олійник, І. Шомик, І. Урбан, В. Ядловський, В. Шафран ,Т. Урбан, А. Сливка, Д. Ванько, І. Пелак, С. Ключник, П. Шкапляк, П. Фортуна, І. Куруц, О. Лещишин, С. Дзюрбил, А. Єдиняк, Т. Барна, І. Здибель, М. Креницький, М. Венґринович, І. Шквірук, М. Припхан, І. Ходорович, А. Пара, О. Романик, М. Лещишин, С. Козяр, М. Барна, М. Ноґа, С. Мудрик, А. Зілінський, К. Скула, Р. Голубко, А. Городецький, П. Полік. М. Комар; решта дрібними. — Тов. Тараса Шевченка, від. 42 УНС, $33.50; зложили: по $2: Ф. Ґулька, А. Ткачук, В. Мельничак, С. Маїк; по $1: М. Ткач, П. Головачук, М. Гуцалюк, В. Юсипчук, І. Мечник, М. Лебет, В. Лебет, М. Припхан, Й. Кашалаба, А. Ткачук, П. Мікула, А. Дери, А. Боднарчук, І. Дидіс, В. Сметана, М. Клим, Л. Ґоломб, М. Голубець, О. Ящишак, П. Молодович, А. Молодович, В. Ядловський, Ю. Ґулька, Е. Ґураль і дрібними 50 ц. — В. Юрків, зібрав знагоди посвячення памятника на могилі пок. Петра Криловського в неділю, 19. травня $28; зложили по $2: С. Жуковський, І. Кідонь, С. Молодович, М. Спазіяно; по $1: О. Й. Шмондюк, Е. Ковальський, В. Ядловський, П. Маґура, Е. Криловська, А. Ретьква, А. Фалінська, І. Ретьква, П. Семенович, С. Пеник, І. Фіцула, М. Стеґніцька, Д. Пеник, Ю. Ковальська, С. А. Ґрибець, М. Стеґніцький, В. Ґрибець, В. Юрків, Й. Молодович, І. Мечник. — Марія і Алекс. Комар, на сироти. $20.

Перт Амбой, Н. Дж. Бр. св. Николая $30; зложили: Бр. св. Николая, від. 104 УНС, $10, М. Вуйтів $2, М. Зелвак $1. — Тов. Запорозька Січ, від. 155 УНС, $10; зложили: С. Ідраль $5; по $1: М. Чумер, Д. Ідраш, Т. Пізняк, І. Будняк, М. Ґуруляк. — А. Редус $2.

Філіпсбурґ, Па. Андрій Допілка на ратунок українських сиріт $15.

Плейнфілд, Н. Дж. Церква Преч. Діви Марії на Савт $22.

Принстон, Н. Дж. Й. Кутська $2.

Ровей, Н. Дж. Василь Берко для спровадження сиріт $100. Г. М. Неф зібрав $70; зложили: з Рарітан, Н. Дж.) Іван Туранський $15; по $10: Ник, Попадюк і Яків Данилюк; по $5: Причка, К. Мазепа; І. Олшанський $3, а по $2: Ф. Спат і Н. Гаванко; М. Сенків $1. (З Самервил): Г. М. Неф $8; Я. Оленський $5; В. Савран $2; П. Гладик з Санґров $2.

В. Орендж, Н. Дж. І. Кмит на сироти $5.

Вудбайн, Н. Дж. Ю. Чикура $5.

Торонто, Онт., Канада. Р. Кутсі $2, С. Дорош $1.

Е. Шікаго, Інд. М. Стадник $20, А. Гадала і Е. Стадник по $10, а по $5: М. Еков і Г. Стадник.

Менчестер, Н. Г. Укр. Доп. Комітет $94; зложили по $5: о. М. Ліщинський, Н. М. Беднович, М. Вокинс, П. Качмарський, А. Беднарчик, П. Хомяк, П. Кухар, П. Струк, М. Беднарчик, Н. Маркс; по $3: М. Бучак, Й. Харко; по $2: М. Добрянський, М. Добрянська, Й. Петрик, М. Завінський, Н. Шопяк, П. Ґаздайка; по $1: Ч. Грицуна, Я. Стеркович, Балко, А. Ярош, П. Заяць, М. Бочонок, Т. Михаль, Н. Заворотний, М. Костина, К. Струса, Т. Кот, А. Медвідь, О. Струса, М. Качмарський, В. Лучка, Е. Мінкус, М. Хрупак, Ю. Сенедяк, П. Хрупяк, І. Грицука, Т. Лисник, Датків, Н. Ковальчук, Г. Лесюк, Г. Петричко, В. Качмарський, ст. — М. Добрянський.

(Дальше буде).

ПОШУКУЮТЬ

ФУТРИК РОМАН
з Устрік Долішних, пов. Лісько, пошукує вуйка
ПОТОЧНОГО СТАНИСЛАВА
(ур. в Телешниці Ошваровій) замешкалого в U. S. A. в місті Scranton, Pa. Відомості слати на адресу:
ФУТРИК РОМАН,
D. P. Camp UNRRA C.A.S. 336
"Aauletung" Baracke 16
Villach, Karnten, Austria

ФУТРИК РОМАН
з Устрік Долішних, пов. Лісько, пошукує тітку
ЯРОШ ПЕЛЯГІЮ
(з Устрік Долішних) замешкалу в U. S. A. в місті Pittsburgh, Pa. Відомості слати на адресу:
ФУТРИК РОМАН,
D. P. Camp UNRRA C.A.S. 336
"Aauletung" Baracke 16
Villach, Karnten, Austria

БАЗІНЯК СТЕФАН,
з села Журів, повіт Рогатин,
— пошукує —
САБАТОВИЧ ІВАН
з села Журів, пов. Рогатин. Голоситись до:
GREGORY MICHALICKI
538 Broad St., Hartford, Conn.
Або на адресу:
SABATOWYCZ IWAN
2812/K Camp, P. Assembly Centre B.A.O.R.
Via Gr. Britain

Пошукує **ІВАН РИГА „САВКІВ"** брата **ГРИГОРІЯ** і сестру **ЕВУ РИГА „САВКІВ"** з села Поріче Любінське, повіт Городок Ягейлонський, Галичина. Григорій і Ева є в Америці від 1911 року. Хто би про них знав, або вони самі, прошу написати на адресу: 147-
JOHN RYGA,
177 Niagara Street
St. Catherines, Ont., Canada

ВАСИЛЬ СОЛОНИНКА
що походить з Довжанки, повіт Тернопіль, тепер є в Тиролю, пошукує **ГРИЦЯ БАКУНЕНКА**, шкільного товариша, **ВАСИЛЯ СИТНИКА, ВОЛОДИМИРА РУДОГО, ВІРИ ЯВОРСЬКОЇ-ДОБРОВОЛЬСЬКОЇ** з Токів, коло Підволочиськ, та всіх кревних і знайомих з села Довжанки. Писати: 147,-
WASYL SOLONYNKA
Seefeld in Tyrol
"Seelos" Wetterstein Str. 226
Austria
або ПЕТРО СОРОКОЛІТ
261 Vermont Ave., Irvington, N. J.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 16. травня 1946 року помер у 74. році життя

ЮРІЙ БЕСТЕРЦИ

член Тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. Союзу в Бриджпорт, Конн. Покійний роджений в селі Полинка, пов. Земплін, Карпатська Україна. В члени вступив у 1918 році. Полишив у смутку жену Анну, три сини і дочку.

Похорон відбувся 20. травня ц. погребовою [illegible] ської церкви св. Івана Хрестителя і на цвинтар св. Михайла в Стемфорт, Конн. — В. Й. П.!

М. Галькевич, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 3. серпня, в годині 7:30 ввечір, в St. Boniface Hall, 435 Main St. — І. Бурнас, секр.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАЗТРА КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ТАРЗАН, ч. 1424. Непереможні обставини.

Але сорочка капітана Вертеля подерлася, і лише ковнірець опинився в руках печерного чоловіка.

Нагло звільнений від тягару Вертеля, Тарзан стратив рівновагу і впав.

В ційже хвилині він щез під масою вояків.

Звязавши його й Таву, вони привязали їх до паля в середині колиби.